

“...Права дитини

Ти мусиш вивчити сумлінно.
Це так потрібно, так важливо
Напевно знати в наші дні:
Коли з тобою справедливо
Вчиняють, а коли і ні.
Тож прочитай, завчи напам'ять.
Порадь і друзям почитать.
Хай прочитають тато й мама.
Закони всім потрібно знать!”.

І.Жиленко

КОНВЕНЦІЯ ООН ПРО ПРАВА ДИТИНИ – Міжнародна правова угода, прийнята Організацією Об'єднаних Націй 20 листопада 1989 року. В цій Конвенції записано, як уряд кожної країни має дбати про дітей. Цей особливий документ ратифіковано у 191 країні світу, а з 27 вересня 1991 року Конвенція є частиною законодавства України. Конвенція ООН про права дитини містить 54 статті. В них записано 40 прав, які має дитина.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ (ООН) – найбільша міжнародна організація, утворена у 1945 році з метою підтримання миру та безпеки, сприяння співробітництву між народами. Місце дислокації штаб-квартири ООН – місто Нью-Йорк, Сполучені Штати Америки. Основоположні документи ООН – Статут ООН, прийнятий у 1945 році і Декларація принципів Міжнародного права. Керівні органи ООН – Генеральна Асамблея і Рада Безпеки.

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ – Основний Закон України, що визначає її державний та суспільний лад, правову систему, проголошує і закріплює основні права і обов'язки громадян, окреслює компетенції і повноваження законодавчої, виконавчої та судової влади.

Цікаво, що першою вітчизняною Конституцією вважається Конституція гетьмана Пилипа Орлика. Ця Конституція, прийнята 5 квітня 1710 року, була однією із перших в Європі та світі.

У радянський період Конституція України приймалася у 1919, 1929, 1937, 1978 роках. Чинна Конституція України прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року. Відтоді цей день в Україні відзначається як державне свято.

Слово “Конституція” – латинського походження. У стародавньому Римі це слово позначало акти імператора, які слід було неухильно виконувати.

ЗАКОН – нормативно-правовий акт вищого представницького органу державної законодавчої влади, або самого народу, який регулює найважливіші суспільні відносини, виражає волю й інтереси більшості населення, втілює основні права людини та інші загальнолюдські цінності і має найвищу юридичну силу.

Дитиною вважається людина віком до 18 років.
(Стаття 1 Конвенції ООН про права дитини)

Дитина – це людська істота до досягнення нею 18-річного віку. Дитина – це людина, яка зростає. Діти – це люди на шляху в доросле життя. Всі діти потребують повноцінних умов для розвитку і зростання.

Варто знати, що...

Закони різних країн різні. Різняться цифра повноліття. В Україні до 14 років дитина вважається малолітньою, а з 14 до 18 років дитина вважається неповнолітньою.

Різняться вік, з якого підліток несе кримінальну відповідальність за скоєний злочин: в одних країнах це 7 років, в інших – 12, в Україні – 14-16 років.

Кожна дитина має невід'ємне право на життя.
(Стаття 6 Конвенції ООН про права дитини)

Життя кожної дитини є найціннішим не лише для батьків.

Кожна держава повинна забезпечувати виживання та здоровий розвиток дітей – своїх маленьких громадян.

Варто знати, що...

Сьогодні у світі проживає 6 млрд. 890 млн. жителів, четверта частина яких – діти і підлітки.

Всі діти мають право на любов і піклування.

(Стаття 3 Конвенції ООН про права дитини)

Усі дії щодо дитини повинні виконуватися в інтересах дитини. Якщо рідні, або ті особи, які несуть відповідальність за дитину, недбало виконують свої обов'язки, держава має забезпечити дитині належний догляд і піклування.

Варто знати, що...

Кожна четверта дитина у світі живе у небезпечних, нестабільних умовах.

Всі діти рівні в своїх правах.

(Стаття 2 Конвенції ООН про права дитини)

Всі діти, незалежно від їх раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, соціального походження, – рівні у своїх правах. Держава не може порушувати жодне з прав. Держава має активно пропагувати права дитини.

Варто знати, що...

Кожна дитина світу становить надзвичайну цінність не лише для своїх батьків, а й для всього світу саме тому, що вона унікальна і іншої такої немає і не буде.

Усі діти мають право на отримання освіти.

(Статті 28, 29 Конвенції ООН про права дитини)

Кожна дитина має право на освіту. Держава повинна забезпе-чити безкоштовну обов'язкову початкову освіту. Держава також має забезпечити доступність середньої та вищої освіти на підставі здібностей кожної дитини.

Освіта має бути спрямованою на розвиток особистості, таланту, розумових та фізичних даних дитини. Освіта повинна готувати дитину до активного дорослого життя, виховувати повагу до батьків, культури та національних цінностей країни, до навколишньої природи.

Варто

знати,

що...

Сьогодні у світі налічується біля 72 млн. дітей, позбавлених права на освіту.

Усі діти мають право на медичну допомогу.
(Стаття 24 Конвенції ООН про права дитини)

Кожна дитина має право на медичну допомогу. Держава повинна домагатися повного здійснення цього права. Особлива увага повинна приділятися зниженню рівня смертності дітей і немовлят, наданню необхідної медичної допомоги, проведенню профілактики хвороб.

Варто знати, що...

Щороку у світі від хвороб вмирає до 5 млн. дітей, з них 3,5 млн. – від хвороб, які можна вилікувати. В Україні із 1000 новонароджених 22 дитини вмирає, не досявши 5-річного віку. $\frac{3}{4}$ неповнолітніх дітей в нашій країні – діти з різними хронічними захворюваннями.

Усі діти мають право на відпочинок і дозвілля.
(Стаття 31 Конвенції ООН про права дитини)

Кожна дитина має право на відпочинок, дозвілля та розваги, брати участь у розважальних заходах, у культурному житті, а також займатися мистецтвом.

Варто знати, що...

Діти мають особливе право – право на гру, адже, граючись, вони пізнають світ, розвиваються і готуються до дорослого життя.

Усі діти мають право на повноцінне харчування.
(Стаття 27 Конвенції ООН про права дитини)

Кожна дитина має право на рівень життя, необхідний для її фізичного, розумового та духовного розвитку. Сюди входить належне харчування, житло, одяг. Батьки несуть відповідальність за забезпечення належного життєвого рівня дитини. Обов'язки держави полягають у тому, щоб створити відповідні умови для реалізації цієї відповідальності.

Варто знати, що...

У світі 10% населення, переважно жінок і дітей, змушені жити менш ніж за 1 долар на день. У багатьох країнах 10% дітей живуть нижче межі бідності. 30% дітей віком до 5 років страждають від сильної чи середньої недогодованості.

*Усі діти мають право на свободу совісті, думки і релігії.
(Стаття 14 Конвенції ООН про права дитини)*

Держава повинна поважати свободу думки, совісті і релігій дитини. При цьому беруться до уваги відповідальність, права і обов'язки батьків та норми закону.

Варто знати, що...

На сьогоднішній день усе більше дітей та підлітків займають активну життєву позицію, беруть участь у процесі прийняття рішень, прагнуть зайняти значуще місце серед дорослих людей.

Однак найчастіше діти зустрічаються саме з порушенням права вільно висловлювати свою думку, мати свої погляди та переконання по тому, чи іншому питанню.

*Усі діти мають право на отримання інформації.
(Стаття 17 Конвенції ООН про права дитини)*

Держава забезпечує доступ дитини до інформації і матеріалів з різних джерел, особливо з джерел, які сприяють належному розвитку дитини. Наприклад, телебачення, радіо, газети, дитяча література, інформація рідною мовою, а також інформація і матеріали з міжнародних джерел.

Держава також запобігає розповсюдженню та впливу шкідливої інформації.

Варто знати, що...

Щороку в Міжнародний день дитячого мовлення, який припадає на середину грудня, понад 2000 теле- і радіокомпаній світу роблять все для того, щоб це право стало реальністю для дітей. Постійно зростає кількість дітей, які беруть участь у керівництві радіохвилями і демонструють свої таланти усіма можливими засобами.

Усі діти мають право вільно висловлювати свою думку.

(Статті 12, 13 Конвенції ООН про права дитини)

Кожна дитина може вільно висловлювати власну думку та погляди, причому цим поглядам повинна приділятися увага при вирішенні будь-яких питань, що стосуються цієї дитини.

Варто знати, що...

Власна думка кожної дитини має для суспільства таку ж вагу, як і думка дорослої людини. Вчені довели, що діти, маючи невеликий життєвий досвід і рівень знань, успішно вирішують важливі завдання, витрачаючи на це менше часу, ніж дорослі. І вже тому заслуговують на повагу.

Усі діти мають право на вільне спілкування.
(Стаття 15 Конвенції ООН про права дитини)

Дитина має право зустрічатися з іншими людьми, вступати до асоціацій, об'єднань, або ж створювати їх.

Варто знати, що...

В Україні зараз існує понад 400 громадських об'єднань, які працюють для дітей і разом з дітьми. В нашій державі діє спеціальний закон про молодіжні та дитячі громадські організації.

Жодна дитина не повинна бути примусово залученою до праці.
(Стаття 32, 36 Конвенції ООН про права дитини)

Держава повинна захищати дитину від тих осіб, які, заробляючи гроші, використовують дитячу працю. Діти мають бути захищені державою від

небезпечної та важкої праці. Законодавство держави встановлює мінімальний вік дитини для прийому на роботу і необхідні вимоги щодо тривалості робочого дня. Діти мають право бути захищені від усіх форм експлуатації, яка завдає шкоди їхньому добробуту.

Варто

знати,

що...

Близько 250 млн. дітей у країнах, що розвиваються, працюють. Багато з них – на шкідливому і виснажливому виробництві. Їхні найелементарніші права, здоров'я і саме життя, як правило, перебувають під загрозою. Кожна дитина має право на захист у тих випадках, коли їй доручається робота, яка може потенційно загрожувати її здоров'ю.

Жодна дитина не повинна бути об'єктом сексуальних домагань.
(Стаття 34 Конвенції ООН про права дитини)

Діти мають право на захист від усіх форм сексуальної експлуатації та сексуальних розбещень, особливо проституції і порнографії.

Варто

знати,

що...

В Україні щороку від сексуальних домагань страждають близько 8 тисяч дітей. Однак реальну кількість неповнолітніх, які стали жертвами сексуального насилля, встановити неможливо.

Жодна дитина не повинна бути скривдженою і зневаженою.
(Статті 37, 39 Конвенції ООН про права дитини)

Жодна дитина не може бути піддана тортурам, жорсткому поводженню та покаранню, незаконному арешту.

У випадках, коли дитина все ж постраждала, держава повинна забезпечити їй відповідну соціальну реабілітацію та лікування.

Варто знати, що...

Сьогодні діти всієї планети потребують захисту, адже кількість нещасних дітей не зменшується. Майже 250 млн. дітей у світі животіють завдяки тяжкій праці, жебрацтву, пограбуванням. Набули поширення торгівля дітьми, використання дітей, від яких відмовилися батьки, для пересадки органів.

В Україні 169 тисяч дітей проживають у неблагополучних сім'ях.

Жодна дитина не повинна бути жертвою насильства або війни.

(Статті 19, 37, 38 Конвенції ООН про права дитини)

Діти мають право на захист від усіх форм фізичного, психологічного насильства та експлуатації, як в сім'ї, так і поза нею. Держава має вживати всіх заходів для запобігання насильству щодо дитини.

Під час воєнних дій діти мають особливе право на захист і турботу. Діти, молодші 15-ти років, не можуть брати безпосередню участь у воєнних діях.

Варто знати, що...

Конституція та інші Закони України забезпечують право дитини на захист від насильства. За даними соціологічних досліджень, кожна третя дитина в Україні зазнала жорстокого поводження, фізичного чи психічного насильства. Щорічно близько 10 тисяч дітей стають жертвами злочинів проти них.

Держава повинна піклуватися про дітей, які постраждали від збройних конфліктів. Лише у 90-х роках у збройних конфліктах у різних частинах світу загинуло більше 2 млн. дітей і понад 6 млн. важко поранено, осиротіло понад 1 млн.

Особлива турбота дітям-сиротам та дітям, які перебувають поза сім'єю.

(Статті 20, 21, 25 Конвенції ООН про права дитини)

Держава повинна забезпечувати захист дитини, яка позбавлена сім'ї. Держава має забезпечити дитині належний догляд відповідно до своїх національних законів: усиновлення, передачу на виховання до прийомної сім'ї, або до відповідних установ по догляду за дітьми.

Усиновлення дитини в іншій країні може розглядатися за умови, коли не існує інших, кращих можливостей для дитини в межах країни.

Варто знати, що...

- Сьогодні в Україні більше 100,7 тис. дітей-сиріт і позбавлених батьківського піклування. Це найвищий гіркий показник по всій Європі. У минулому – 2009 році – більше 2 тис. дітей були всиновлені громадянами України та 1,5 тис. дітей виїхали в іноземні родини.

- 169 тисяч дітей проживають у неблагополучних сім'ях. Щорічно від 7 до 10 тисяч дітей втрачають батьків внаслідок позбавлення останніх батьківських прав.

- За статистикою у Хмельницькій області кількість дітей-сиріт з кожним роком

збільшується. В середньому поза сім'єю щорічно опиняється 370-380 маленьких мешканців Хмельниччини.

Особлива турбота дітям-інвалідам.
(Статті 23, 25 Конвенції ООН про права дитини)

Кожна дитина-інвалід має право на особливий догляд, освіту та підготовку для повноцінного, гідного життя в умовах, які забезпечують їй максимальну самостійність та нормальну участь у житті суспільства.

Варто знати, що...

• В Україні майже 120 дітей із кожних 10 тисяч є інвалідами і ці цифри постійно зростають через зниження рівня медичного обслуговування, складні соціально-економічні та несприятливі екологічні умови.

• Сьогодні у загальноосвітніх навчальних закладах України навчаються понад 100 тисяч дітей з особливими потребами.

Особлива турбота дітям, які перебувають у конфлікті із законом.
(Статті 37, 40 Конвенції ООН про права дитини)

Дитина, яка порушила закон, має право на справедливе судочинство і правову допомогу. Це право також дійсне для дитини, яка підозрюється у порушенні закону. Держава має забезпечити таке поводження, яке не принижує почуття гідності, зміцнює повагу до прав людини і основних свобод.

Держава забороняє піддавати дитину катуванням чи іншим формам жорстоких покарань. Дітям за вчинені злочини не призначаються смертна кара чи довічне ув'язнення. Арешт, затримання чи позбавлення волі дитини здійснюється згідно із законом лише як крайній захід.

Варто знати, що...

В Україні частка злочинів, вчинених неповнолітніми, за останні 5 років зросла в 1,2 рази, а кількість підлітків, які скоїли злочин повторно, зросла на 19%. Щоденно в Україні підлітки скоюють 104 правопорушення. В Україні нині існує 10 виховних колоній для неповнолітніх.

Особлива турбота дітям-біженцям.

(Стаття 22 Конвенції ООН про права дитини)

Діти-біженці мають право на захист. Рівні права на захист мають як діти-біженці у супроводі своїх батьків, так і діти-біженці, які не супроводжуються батьками. Держава має надати захист дитині-біженцю, а також допомогу у пошуку її батьків чи інших членів сім'ї.

Варто знати, що...

Діти, які з вини дорослих політиків чи стихійного лиха (землетрусу, повені, радіоактивного забруднення) стали біженцями, мають право на отримання міжнародної допомоги, які надають міжнародні урядові організації, а також прості люди, яким не байдужа доля дітей.

На території України знаходиться близько 3 тисяч людей зі статусом біженців і серед них – майже тисяча дітей. Усього ж у світі нараховується 22 мільйони біженців.